

Tekniska kontoret
Sofia Stolt

Tekniska-nämnden

Svar på Remiss inför trafikförändringar i SL-trafiken 2023/2024, (T24)

Ärendet

Trafikförvaltningen i Region Stockholm har skickat ut förslag till trafikförändringar i SL:s kollektivtrafiken på remiss till och med den 16 juni 2023. I remissen har Trafikförvaltningen angett en bruttolista med förslag på trafikförändringar inför tidtabellsskifte i december 2023 (T24), med avseende bland annat linjesträckningar, turtäthet och trafikeringsstid.

Tekniska kontorets förslag till beslut

Tekniska-nämndens beslut

Tekniska nämnden fastställer förslaget yttrande daterat 2023-06-01 som Danderyds kommuns remissvar på Region Stockholms Remiss inför trafikförändringar i SL-trafiken 2023/2024 (T24).

Tekniska kontorets bedömning

Sammanfattning

För att nå målen i trafikförsörjningsprogrammet och även målet i RUFSS 2050 för transportsektorn behöver Trafikförvaltningen ta fram positiva och innovativa förslag till förändringar som kan bidra till måluppfyllelse och hållbart resande för Danderyds kommun.

Som helhet ska Region Stockholm genom Trafikförvaltningen ge ett bättre kollektivtrafikutbud utifrån ekologiska, ekonomiska och sociala aspekter. Kortsiktig kostnadsekonomisk effektivitet är inte alltid förenlig med en strävan med en mer ekologisk och social hållbarhet. Till exempel är rörelsefrihet i samhället en nödvändighet för att barn och unga ska kunna tillgodogöra sig en meningsfull fritid. För många är tillgång till kollektivtrafik en förutsättning för att kunna ha ett fritidsintresse eller extrajobb. Då vanor grundläggs i tidig ålder är det viktigt att uppmuntra barn och unga att åka kollektivt snarare än att välja den egna bilen. Turtäthet och hög tillförlitlighet blir grundläggande faktorer för att kollektivtrafik ska vara ett attraktivt alternativ till den egna bilen och bidra i omställningen mot ett mer hållbart resande i Danderyds kommun och hela regionen.

Region Stockholm har högt uppsatta mål för kollektivtrafiken. Exempelvis innehåller regionens remissversion för "Regionalt trafikförsörjningsprogram för Stockholms län" bland annat målen att:

1. Kollektivtrafiken utmanar bilen i allt fler resrelationer.

Tekniska kontoret
Sofia Stolt

2. Kollektivtrafiken uppfattas som trygg och pålitlig.
3. Kollektivtrafiken är enkel att kombinera med andra färdmedel.

Förslaget om trafikförändringar i T24 går emot dessa mål. Förslaget innehåller såväl indragningar på hela linjer samt sämre turtäthet på i princip samtliga kollektivtrafikslag. Det är ytterst anmärkningsvärt och något som Danderyds kommun är starkt kritisk till.

Vid den årliga kommundialog om T24 mellan region och kommun, som sker på tjänstepersonnivå, aviserades inga nedläggningar av linjer eller försämrade turtäthet utan snarare enstaka satsningar som exempelvis för buss 601 till Täby. Det har helt förändrats i detta remissförslag och Danderyds kommun anser att även planeringen för den årliga kollektivtrafiken bör vara trygg och pålitlig, liksom trafikförsörjningsprogrammets övergripande mål beskriver.

Bättre hänsyn behöver tas till den totala restiden, inklusive tid för byten och väntan vid byten enligt praxis för gällande beräkning av restid. Trafikförvaltningen behöver ha en helhetsbild av vilka möjligheter till passning av byten och eventuella följdkonsekvenser sådana passningar får för andra linjer och byten som behövs. Annars är risken stor att fler resenärer väljer bilen i stället för kollektivtrafik. Så som förslaget är utformat idag är även detta en motsättning mot trafikförsörjningsprogrammets övergripande mål.

Som trafikförändringsförslaget är utformat riskerar fler att välja bil framför kollektivtrafik. Ett ökat bilanvändande skulle innebära ökade bullerproblem och utsläpp utmed E18, vilket påverkar Danderydsbor mycket negativt. Danderyds kommun anser därför att kollektivtrafiken ska förbättras i stället för att försämrats som detta förslag innebär.

Barn och äldre riskerar att drabbas mest av försämrade kollektivtrafik i kommunen. Vid flera av kommunens gymnasieskolor finns idag en problematik med stora volymer av mopedbilar. De belastar såväl vägnätet samt upptar parkeringsyta. Om kollektivtrafiken försämrats ytterligare i anslutning till skolmiljöerna kommer problematiken att bli än mer omfattande i kommunen.

Sammanfattningsvis riskerar förslagets utformning med nedläggningar och indragningar för flera kollektivtrafikslag och linjer skapa kumulativa negativa effekter som att utbudet till kollektivtrafik försämrats, ökad trängsel, större andel väljer att åka bil vilket ger mer utsläpp av växthusgaser och partiklar och skapar mer buller. Sammantaget bidrar det till negativa miljö- och hälsoaspekter som därmed är negativt för hållbarhetsaspekten.

För synpunkter på enskilda förslag återfinns de nedan under övriga synpunkter.

Tekniska kontoret
Sofia Stolt

Övriga synpunkter

Kommunen anser att upplägget för processen om T24 är positivt att ha tidiga avstämningar kring förslaget innan detta revideras. Dock är det viktigt att det som tas upp på kommundialogen mellan kommunen och regionen återspeglas i remissförslaget. Så har fallet inte varit vid årets framtagande då det inte aviserades om nedläggningar av linjer eller försämrad turtäthet utan snarare enstaka satsningar som exempelvis för buss 601 till Täby.

Kommunen anser att planeringen för den årliga kollektivtrafiken ska vara trygg och pålitlig samt att större förändringar ska tas upp redan under kommundialogerna.

Danderyds kommun vill även påtala att det för T23 skedde försämringar för kollektivtrafiken i kommunen för flera trafikslag och linjer. Detta förslag innebär en ytterligare försämring för kommunen som är betydligt mer drastisk än fjolårets förändringar.

Synpunkter för respektive förslag på ändringar

Nedan ges kommentarer för föreslagna förändringar uppdelat på kollektivtrafikslag samt linjesträckning i detalj.

Tunnelbana

Trafikförvaltningen föreslår att: *Tunnelbanans Röda linje föreslås få en justering genom att trafiken reduceras från 10 min till 12 min per gren i mellan- och kvällstrafiken. Vidare föreslås att insatstågen mellan Liljeholmen och Mörby centrum dras in helt.*

Förslaget innebär en stark reduktion av trafiken med tunnelbana från Mörby centrum. Från dagens 12 avgångar per timme till endast 5 avgångar per timme i mellan- och kvällstrafiken. Det innebär att medborgare i norrortskommunerna får en kraftigt inskränkt möjlighet att färdas kollektivt och den totala restiden kan förväntas öka då omstigningstiderna mellan buss och tunnelbana riskerar förlängas om antalet avgångar med tunnelbanan blir färre.

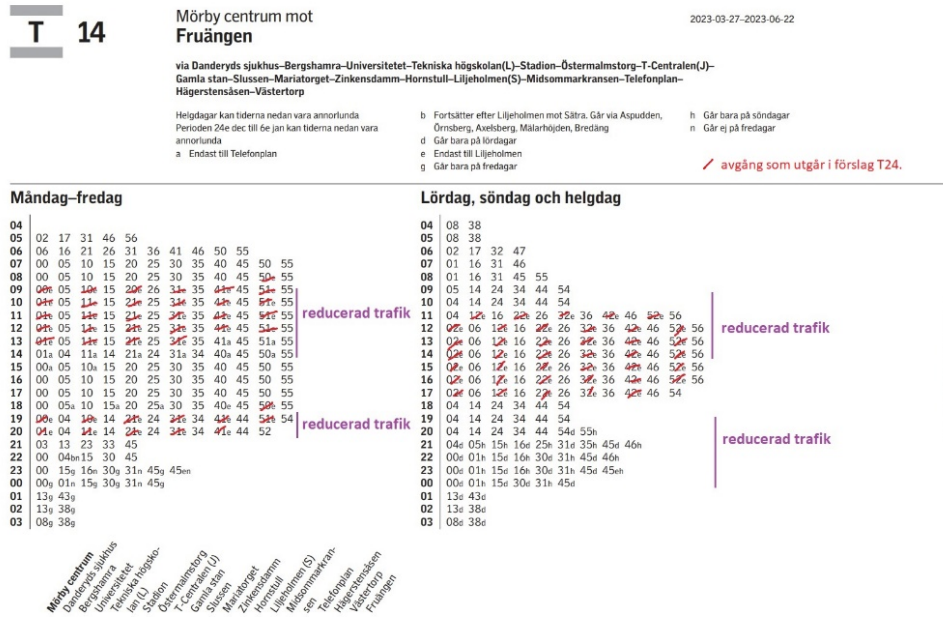
Danderyds kommun anser att reduktioner i nuvarande utbud inte ska genomföras på tunnelbanans röda linje. Särskilt inte med hänsynstagande till Trafikförvaltningens förslag att delar av busslinjer i norrortskommunerna kommer att läggas ned eller få reducerad trafik och resenärer då i huvudsak hänvisas till parallellgående spårtrafik.

Kommunen anser att det även ska beaktas att det finns många samhällsviktiga servicepunkter såsom Danderyds sjukhus, Sophiahemmet, Stockholms universitet och Kungliga Tekniska högskolan längs tunnelbanans röda linje.

Den föreslagna minskade turtätheten från Mörby centrum kan innebära ökad trängsel ombord på tågen samt att fler resenärer väljer bil framför kollektivtrafik vilket försvårar arbetet med en övergång till ett mer hållbart

Tekniska kontoret
Sofia Stolt

resande för de som bor i Danderyds kommun. Danderyds kommun anser därför att turtätheten i tunnelbanan behöver bibehållas, som minst med dagens nivå, med 10–12 avgångar per timme.

Figur 1: Illustration av förändringen av Sofia Stolt, trafikplanerare Tekniska kontoret Danderyds kommun. (Oklart vilka exakta tider mellan- och kvällstrafiken innebär, i illustrationen ett antagande)

Lokalbanor - Roslagsbanan

Trafikförvaltningen överväger att reducera trafiken i mellantrafiken. Det tycker Danderyds kommun är mycket negativt.

Danderyds kommun anser att reduceringar i nuvarande utbud inte ska genomföras på Roslagsbanan. Särskilt inte med hänsynstagande till Trafikförvaltningens förslag att delar av busslinjer i norrortskommunerna kommer att läggas ned eller få reducerad trafik och resenärer då i huvudsak hänvisas till parallellgående spårtrafik. En reduktion av trafiken på Roslagsbanan kan innebära ökad trängsel ombord på tågen samt att fler resenärer väljer bil framför kollektivtrafik vilket försvårar arbetet med en övergång till ett mer hållbart resande för de som bor i Danderyds kommun.

Sjötrafiklinje 80 Ropsten-Tranholmen-Storholmen

Danderyds kommun ser det som positivt att den tidigare utökade båttrafiken till Tranholmen behålls efter försöket 2022.

Under de senaste åren har Tranholmen fått fler och fler permanentboende och café Ekudden är en populär besöksplats särskild under sommarsäsongen.

Danderyds kommun önskar därför att utbudet av pendelbåttrafiken generellt ska ökas samt att pendelbåtstidtabellen synkroniseras med

Tekniska kontoret
Sofia Stolt

tunnelbanelinjer och lokala busslinjer för att minska omstigningstiderna. Det i syfte att göra pendelbåtlinjen mer attraktiv och underlätta för boende på Tranholmen att pendla till jobb och skola.

Tidtabellen för hållplats Frösвик ändrades 2022/2023 vilket gjort det svårt att anordna naturutflykter med förskolebarn på Tranholmen. Något de tidigare haft möjlighet att göra varje vecka. Idag är det endast en och en halv timme (11:56- 13:26) mellan de två turerna som stannar vid Frösвик under vardagar. För att tillgängliggöra rekreatiomsområdena på Frösвик och därmed främja bra friluftaktiviteter och god hälsa för Danderydsborna även på vardagar önskar Danderyds kommun att den kommande tidtabellen ses över och att antalet turer som passerar Frösвик utökas.

Danderyds kommun vill att framtidens linje 80 ska planeras som en hel linje, vilken innebär att Danderydsbor som vill resa med pendelbåt från Danderyd till Nybroplan inte behöver byta båt eller tunnelbanan vid Ropstensterminalen som idag. Utifrån ett resenärskomfortperspektiv, ska det vara så få byten som möjligt. Regionen har utrett framtida stationslägen vid Stocksund och Danderyds sjukhus och Danderyds kommun ser positivt på att båttrafiken utökas med ytterligare stationer. Särskilt då verksamheten vid Danderyds sjukhus föreslås att öka i volym och kapacitet av regionen och ett arbete med framtagande av planprogram för sjukhusområdet, för att möjliggöra utökningen, pågår.

Regionala busslinjer

Enebybergsvägen:

- Linje 604: Danderyds sjukhus – Högernäs station
- Linje 611: Danderyds sjukhus – Täby Kyrkby
- Linje 613: (Kista centrum-) Danderyds sjukhus – Skarpäng

Danderyds kommun anser att reduceringar i nuvarande utbud inte ska genomföras på busslinjerna längsmed Enebybergsvägen. Reducering av trafiken på norrgående linjer från Danderyds sjukhus, genom Enebyberg, ger sammantaget en försämrad kollektivtrafikförsörjning för boende i Enebyberg. Framför allt för de boende i västra Enebyberg som har längre till Roslagsbanans stationer och därmed inte något alternativ till busslinjerna som går längsmed Enebybergsvägen. Tillgängligheten till Danderyds gymnasium via hållplats Danderydsberg minskar när trafiken på de linjer som passerar där reduceras vilket påverkar ungdomars möjlighet att själva ta sig till skolan negativt.

Även om det är en mindre försämring för de i Danderyds kommun att linje 313 inte längre trafikerar hela vägen till Kista då det fortsatt finns möjlighet att resa med linje 178 från Danderyds sjukhus ser Danderyds kommun negativt på alla neddragningar av den tvärgående kollektivtrafiken. När Linje 313 inte går till Kista tillkommer ett extra byte vid Danderyds sjukhus vilket påverkar reseupplevelsen negativt och kan medföra att boende i

Tekniska kontoret
Sofia Stolt

kommunen väljer att ta bilen i stället för att resa kollektivt. Det i sin tur försvårar arbetet med en övergång till ett mer hållbart resande för medborgare i Danderyds kommun.

Väg 262 - Edsbergsvägen

- Linje 607: Danderyds sjukhus – Sollentuna Station
Linjen föreslås få två avgångar färre från Danderyd på kvällen samt fyra avgångar färre från Sollentuna varav två på morgonen och två på kvällen. Vidare föreslås varannan avgång tidig kväll från Sollentuna kortas av till Sjöberg. Lördagar och söndagar föreslås linjens trafikutbud minskas med tre avgångar på morgonen.
- Linje 627: Åkerby industriområde – Sollentuna Station (-Kista centrum)
Linjen föreslås kortas av så att samtliga avgångar vänder i Sollentuna. Förslaget innebär att sträckan Sollentuna – Kista slutar trafikeras av linjen.

Boende i norra Danderyd längsmed Edsbergsvägen (262) drabbas av försämrad kollektivtrafik då trafiken på linje 607 reduceras från 8 avgångar per timme mot Danderyds sjukhus till endast 4 avgångar per timme under tidig kväll på vardagar. Det drabbar främst resande från jobb samt barn och ungas möjligheter att ta sig till fritidsaktiviteter på egen hand. Det gäller främst boende nära hållplatserna; Sätra, Jakttskyttebanan, Danarövägen (Danderyds golfklubb) och Handelsvägen. Även tillgängligheten till Rinkebyskogens naturreservat försämras då naturområdet enkelt nås från de ingångar som finns i höjd med hållplatserna längsmed Edsbergsvägen.

Att Linje 627 inte längre trafikerar till hela vägen till Kista anses vara en mindre försämring för boende i Danderyds kommun då det restidsmässigt är mer fördelaktigt för boende i Danderyd att i stället ta buss 178 från Danderyds sjukhus. Även med omstigningstid inräknat. Danderyds kommun ser dock negativt på alla neddragningar av den tvärgående kollektivtrafiken och önskar att arbetet med tvärgående linjer ges högre prioritet.

Förslagen kommer sammantaget med att linje 602X dras in innebära att totalutbudet för boende i norra Danderyd på gränsen mot Sollentuna kommun får en sämre kollektivtrafikförsörjning. Danderyds kommun befarar att det kan föranleda att fler väljer att ta bilen framför kollektivtrafiken vilket försvårar arbetet med en övergång till ett mer hållbart resande för medborgare i Danderyds kommun. Om fler väljer att ta bilen i norra Danderyd ökar problem med framkomligheten på Väg 262 samt att det genererar mer utsläpp och buller.

Motorvägsbussar:

- Linje 605: Danderyds sjukhus Gribbylund
- Linje 608 Danderyds sjukhus - Vallentuna

Tekniska kontoret
Sofia Stolt

- Linje 609: Danderyds sjukhus Gribbylund
- Linje 624 Danderyds sjukhus – Åkersberga station
- Linje 624C Stockholm – Åkersberga station (*slutar trafikera sträckan Danderyds sjukhus – Tekniska högskolan.*)
- Linje: 628 Danderyds sjukhus – Margretelund

Förslaget ger generellt färre avgångar för busstrafiken i norrortskommunerna för omstigning till tunnelbanan vid Danderyds sjukhus. Resenärer på busslinjerna hänvisas till spårbunden trafik via andra busslinjer vilket för Danderyds kommun innebär att det blir fler resenärer på Roslagsbanan. Det kan öka trängseln på tågen och föranleda att fler väljer att ta bilen framför kollektivtrafiken vilket försvårar arbetet med en övergång till ett mer hållbart resande för medborgare i alla norrortskommuner. Danderyds kommun ser också en stor risk att fler medborgare från kommunerna norr om Danderyd väljer att ta bilen till de få infartsparkeringar som finns i Danderyd vilket försämrar för Danderyds invånare att nyttja dessa.

Danderyds kommun befärrar också att förslag till reducerad trafik på busslinjerna i norrortskommunerna riskerar ge ökade bullerproblem och utsläpp utmed E18, vilket påverkar Danderydsbor mycket negativt.

Stombuss

- Linje 178 Mörby Station – Jakobsbergs station
Linjen föreslås lördagar och söndagar få två färre avgångar på morgonen i vardera riktningen.

Danderyds kommun anser att all reducering av tvärgående kollektivtrafik ska undvikas. Danderyds kommun vill att tidtabellen för 178 ses över så att påverkan av de föreslagna förändringarna för linje 627 och 613 minimeras då omstigning behöver ske vid Danderyds sjukhus för vidare färd mot Kista.

Lokala busslinjer

Linje 601: Sättra äng- Danderyds sjukhus - Svalnäs
Ingen förändring i T24

Linjedragning till Svanholmsparken

Under senaste åren har Danderyds kommun vid olika tillfällen lyft fram behov av att linje 601 ska trafikera via Svanholmsparken eftersom Tranholmen under de senaste åren fått fler och fler permanentboende. Den närmaste busshållplatsen till Tranholmen ligger cirka 1,5 km från båtangöringsplatsen för Tranholmen. Kommunen önskar att Trafikförvaltningen tillsammans med bussutövaren i området hittar en alternativ lösning, trots att vägbredden till och från Svanholmsparken inte kan uppfylla Trafikförvaltningens riktlinjer för busstrafik.

Tekniska kontoret
Sofia Stolt

Linjeförlängning till Täby

I ett större perspektiv ska Trafikförvaltningen erbjuda attraktiv kollektivtrafiktrafiklinjedragning för att minska bilåkande och öka resekomfort.

Danderyds kommun har fått synpunkter av Danderydsborna att det saknas busstrafik mellan Djursholm och Täby. Ett förslag till T23 var att vissa turer på linje 601 förlängs från Svalnäs Gästhem till Täby park, vilket Danderyds kommun ser som mycket positivt. Men Trafikförvaltningen har inte tagit med den föreslagna förlängningen av linje 601 i T24 remissen. Danderyds kommun önskar se en justering av linje 601 enligt förslaget.

Tidtabell

Denna linje trafikerar Ekbackeområdet via hållplatsen Ekbacken. En högre turtäthet och en mer attraktiv tidtabell än idag efterfrågas, speciellt på förmiddagen (från Sätra äng mot Mörby-Danderyds sjukhus-Djursholm hållet) mellan 7.34 och 9.25 (då inga turer finns) och eftermiddagen 15.07 och 18.31 (då inga turer finns) för både skolbarn och yrkesarbetande.

För att förbättra tillförlitligheten på linjen, vill Danderyds kommun att linjen ska få ytterligare avgångar under morgonen och kvällen, syftande till att minska sårbarheten till följd av den begränsade trafikeringen vid förseningar och inställda avgångar, med negativa effekter för kommunens bussresenärer som följd.

Linje 602: Danderyds sjukhus – Djursholms torg

Ingen förändring i T24

Danderyds kommun anser att linjens turtäthet bör ökas från dagens halvtimmestrafik (från Djursholms torg till Danderyds sjukhus) under rusningstid till 15-minuterstrafik.

Linje 602X: Sätra äng – Danderyds gymnasium

Linjevarianten föreslås läggas ned. Linjevarianten består av fyra skolanpassade avgångar per dag.

Linje 602X, som under vardagar trafikerar sträckan Sätra äng – Danderyds gymnasium, har idag en enda avgång under morgonen och tre på eftermiddagen. Danderyds kommun har tidigare önskat fler avgångar på linjen samt att linjen angör Mörby C för att erbjuda en bättre kollektivtrafik till Danderyds medborgare. Att linjen föreslås läggas ner innebär en stor begränsning i utbudet och Danderyds kommun är starkt emot förslaget.

Linje 606: Danderyds sjukhus – Djursholms torg

Linjen föreslås få 30-minuterstrafik istället för 15-minuterstrafik under morgon- och eftermiddagsrusningen.

Tekniska kontoret
Sofia Stolt

Danderyds kommun anser att linjens turtäthet bör bibehållas med dagens 15-minuterstrafik. Särskilt under rusningstid. Andra resalternativ från östra delarna av Djursholm tar betydligt längre tid för att nå den spårbundna trafiken. Om kollektivtrafik ska vara ett attraktivt alternativ för boende i Djursholm och bidra till att minska andelen biltrafik i området behöver turtätheten bibehållas eller öka.

Paketlösning 601, 697

Linje 601 Sätra äng – Svalnäs

Linje 697 Danderyds sjukhus – Sollentuna – Stockholm C

Linje 697 föreslås få två avgångar färre på vardagnätter. En av avgångarna föreslås ersättas av en morgonavgång på linje 601 som startar från Sätra äng istället för Danderyds sjukhus.

Neddragningar på nattbusslinje 697 kan ha betydelse för de som arbetar nattetid på Danderyds sjukhus. För boende i norra Danderyd blir förändringen ringa och Danderyds kommun har ingen stark erinran mot förslaget även om all neddragning på kollektivtrafik i kommunen har en negativ påverkan

Paketlösning 605,618,619

Linje 605 Danderyds sjukhus – Gribbylund

Linje 618 Danderyds sjukhus – Näsbypark

Linje 619 Täby centrum – Näsbypark – Täby centrum

Linje 618 föreslås läggas ned. Linje 619 föreslås få fyra tillkommande avgångar och linje 605 föreslås i detta alternativ till paketlösning få två tillkommande avgångar. Resenärer från Näsbypark får byte vid Roslags Näsby trafikplats för resa med buss mot Stockholm, alternativt resa med Roslagsbanan, men fler resmöjligheter mot Täby centrum skapas.

Paketlösningen har generellt en liten påverkan på boende i Danderyds kommun. Dock förbinder linje 618 Danderyd med Internationella Engelska skolan i Täby. Förslaget innebär, för de Danderydsbor som går på skolan, att ett byte behöver göras i Roslags Näsby med längre res- och väntetider. Då det finns önskemål från Danderydsborna om en förbättrad kommunikation mellan Djursholm och Täby anser Danderyds kommun att förslaget om förlängning av linje 601 ska ses över om linje 618 läggs ned. Förslaget innebär en förlängning från Svalnäs Gästhem till Täby Park.

Konsekvenser för barn och unga

Kollektivtrafik utgör en viktig del för barn och ungas möjlighet att förflytta sig inom och utom kommunens gränser. Förslaget bedöms innehålla negativa konsekvenser för barn och ungdomar i och med de förslag med försämrad turtäthet och indragna linjer som ingår. I Tekniska kontorets bedömning ovan lyfts förslag som skulle stärka barn och ungas möjligheter till en bättre kollektivtrafik.

Tekniska kontoret
Sofia Stolt

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet bedöms inte innebära några ekonomiska konsekvenser.

Stefan Sorpola
Teknisk direktör

Christian Herold
Anläggningschef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande Svar på Remiss inför trafikförändringar i SL-trafiken 2023/2024, (T24)
2. Förslag till yttrande Svar på Remiss inför trafikförändringar i SL-trafiken 2023/2024, (T24)
3. Remiss inför trafikförändringar i SL-trafiken 2023/2024, T24 TN 2022-0837

Expedieras
registrator.tf@sll.se senast 16 juni 2023. Uppge diarienummer TN 2022-0837 samt namn på remissinstans i ärendemeningen.